

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Slavnim članom in vsem častitim prijateljem
„Slov. pevskega društva!“

Častiti! Dan za dnevom, teden za tednom mine in kmalu bomo stali pred dnevom, ki zahteva od nas, da pokažemo svojo moč, postavimo ugledu svojemu nove podpore, da ne stopimo samo na oder, ko pokažemo svoj naroden ponos in spolnimo velik del narodnih svojih dolžnostij, — ampak pokazali bomo svetu, da čutimo lojalno in da nam je do tega potrebno slaviti štiridesetletnico Nj. Veličanstva — stali bomo pred 2. septembrom t. l.

Da nam je mogoče ta dan svojo častno nalogo izpolniti, treba nam je mnogo združene moči, treba v prvi vrsti krepkega pevskega zbora. Tovariši in cenjene pevke! prihitite toraj dne 2. septembra mnogobrojno iz vseh pokrajin mile Slovenije, darujte se za narod in njegov ponos in posvetite mu svoje pevske moči.

V vsakem najmanjšem kraju naj se razlegajo glasovi vrlih naših slavcev, naj se ondi, kjerkoli je mogoče, vadijo pevci in pevke v zboru, vsak naj pristopi, ne ena moč naj ne izostane in združeni stopijo naj v kolo na delo, da bode čast naša tudi letos rešena.

Najzmošnejši prevzemó naj nalogo vežbanja, manj vajeni naj se ne bojijo truda. Tu naj se daruje čas, naj se loti vsak z veseljem dela, pozabijo naj se za kratek čas vsakdanje skrbi, naj se odstranijo vse zapreke, pozabijo osobnosti, medsebnne mržnje in vse, kar bi hotelo škodovati naši stvari, ki je sveta in vzvišena.

Posebno polagali bi na srce častitim pevkam in pevcem, da se težko zbori vadijo v skupnih vajah. Družijo naj se posamezne moči v male zборе, ti naj se spojé z zbori bližnjih krajev itd. Vsak separatizem škodoval bi našej stvari! Le na omenjeni način nam je mogoče doseči dovršenost v petju.

Poverjeniki vzlasti in vsi slavni člani na noge, da si pridobimo še novih močij in potem

na delo, na sveto delo pod geslom, ki nam edino jamči dovoljen vspeh, pod geslom Njegovim, ki ga hočemo slaviti, namreč „z združenimi močmi!“ Na veselo svidanje v Krškem!

Na Ptuji, koncem julija 1888.

Odbor. slov. pev. društva.

Družbe sv. Cirila in Metoda redna III. velika
skupščina v Ptuji

dné 29. julija 1888.

I. Po naznačenem vspredu bila je o 1/2 11. uri dopoludne slovesna služba božja v župnijski cerkvi čč. oo. minoritev. Odlični prvomestnik ptujске podružnice, visokočestiti gospod župnik in gvardijan o. Benko Hrtiš račil je sam v izbornem govoru obilnej množici pojasniti življenje in delovanje družbenih zavetnikov slovenskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda, spodbujajoč željno poslušajoče vernike, da naj vsekdar posnemajo ta naša apostola ter bodo zvesti sinovi in hčere sv. matere katoliške cerkve — pa tudi matere Slovenije. — Na to je obrvršil levitovano presveto daritev, med katero so navadni domači pevci kaj prijetno, spodbudno prepevali slavo božjo.

II. Krog 1/2 11. ure snidejo se potem zastopniki v „Narodnem domu“ k zborovanju.

1. Prvomestnik družbe sv. Cirila in Metoda prof. T. Zupan spregovori blezo tako-le:

Slavna velika skupščina!

Pred letom dni obsorej smo zborovali ob obalah Jadranskega morja, v našem Trstu. Ljubezljivo sprejeti po svojih častitih sestrah in svojih dragih bratih na jugu smo bivali nekatere vesele ure v teh solčnih pokrajinah, uživajoč prijaznost vseh narodov, ki bivajo tam: kakor došli mirni in vsakemu — kateri je do brega srca — roko prožeč, šli smo zopet v tem ljubem miru, slednji na svoj dom. — Bila je to II. velika skupščina družbe sv. Cirila in Metoda na Slovenskem.

S temi čutili v duši kakor vlni v Trstu, se usojam otvarjati danes III. veliko skupščino naše družbe tudi med vami, dragi rojaki z lepih štajarskih livad ter veselih štajarskih hribov in goric, tu v staroslavnem Ptujju.

Prihiteli smo danes med Vas, štajarske Slovence, s tem srcem, kakor ga hrani v sebi vsak dober človek. Porazumljenje v duši in na jeziku smo v občje pripravljene vsakemu deželanu teh Vaših pokrajin — naj si bo katerega koli jezika — v prijaznosti ponuditi rôko. Pred vsem pa nam je sem dohajajočim bil ta namen, da osebno vidimo in osebno pozdravimo Vas, slovenske častite sestre in drage brate, ki bivate ob bujnih bregovih Mure, Drave in Save; na Slovenskem Pohorju, v Slovenskih Goricah in povsod, kjerkoli se čuje med Vami, v zeleni Štirski, slovenske govornice mili materin zvuk. (Dobro!)

Tu smo danes med Vami iz Primorske in iz goriških pokrajin, od tam, kjer v naše morje podi čiste valove bistra Soča. Tu smo iz koroških dolin, koje pretaka mogočna Drava, iz one hvaljene dežele neizkaljenih src, takih kakor je koroških jezerov planôta; iz dežele stanovitnih src, takih kakor je skalovje koroških gorâ. Tu smo iz slavljenega Kranjske, iz bele Ljubljane, ki se vselej in menda po pravici imenuje sredotočje Slovenstvu.

Posvetovali bi se namreč danes radi o slovenskih šolskih potrebah tu v Ptujju zbrani zastopniki vsega Slovenstva; nekaj ur bi potem radi preživeli med Vami, ljubi štajarski Slovenci in to prav v miroljubnem duhu pesnika preroka: „Ljudje vsi bratje; bratje vsi naródi!“ — Na to pa bi se zopet radi od tod povrnili vsakateri na svoj dom — z nova poživljeni v zvestôbi Bogú in sveti veri; v zvestôbi viteškemu cesarju Francu Josipu, dobročinitelju; v zvestôbi milemu narodu!“ (Živio! Živio, slava mu!)

Na to konstatuje, da je po §. 15 družbenih pravil navzočnih več kot 20 opravičenih glasovalcev ter pozove tajnika, naj poroča o društvenem delovanju v pretekli upravni dôbi.

2. Zapisnikar. Anton Žlogar, naznanja, da so po §. 14 dozdej zglaseni s posvetovalno in glasovalno pravico:

Izmed pokroviteljev: Banka „Slavija“ po svojem glavnem zastopniku Ivanu Hribarju; prof. T. Zupan; L. Svetec; dr. Josip Vošnjak; Anton Žlogar; mariborska posojilnica po dr. J. Glančniku; savinjska posojilnica po J. Hausenbichlerji; ormožka posojilnica po dr. Gršaku; celjska po M. Vršču; Oroslav Doleneč; Maks Vršec; Andrej Jurca.

Od vodstva: Prvomestnik; podpredsednik L. Svetec; blagajnik; tajnik; Gregor Einšpieler, župnik iz Celovca; Ivan Hribar.

Od podružnic: Prva ljubljanska: dr. J.

Vošnjak, L. Svetec, pooblaščenca; Št. Jakobsko-Trnovska v Ljubljani: Anton Žlogar, Oroslav Doleneč, Ivan Hribar, pooblaščenca; Št. Peterska v Ljubljani: dr. J. Vošnjak, Oroslav Doleneč, pooblaščenca; Celje: dr. Ivan Dečko, Maks Vršec; Gorica: dr. Anton Gregorič; Kropinsko-Kamnogoriško-Dobravška: Miha Pesjak; Turjak: Jak. Gruden; Gorenjska dolina v Kranjski gori: A. Žlogar, pooblaščenec; Gornjigrad: Ivan Kuralt; Konjice: dr. Drag. Prus; Selce: Fr. Šlibar; Trst (moška): Mate Mandič, Fran Žitko; Trst (ženska): Mate Mandič, Fran Žitko, pooblaščenca; Prem: Nik. Križaj; Zidanmost: Ferdo Roš, Jan. Mlinar; Slovenjigradec: dr. Dečko, Maks Vršec, pooblaščenca; Ormož: dr. Gršak, dr. A. Žizek; Smlednik: Oroslav Doleneč, pooblaščenec; Dornberg, Pervačina in Gradisce: Vinko Gregorič, posestnik; Šempas: Ivan Klobovs, kapelan; Zilska Bistrica: Filip Milonik, Naklo (Primorsko): Avg. Praprotnik; Postojina: Šegula, Alojzij Kraigher, dež. posl.; Senožeče: Ign. Okorn, župan; Litija: Luka Svetec, c. kr. notar; Rudolfovo: Anton Žlogar, pooblaščenec; Graška izvanakademiška: Fran Hubad; Sveti Ivan v Trstu; Ivan Marija Vatovec, veleposestnik; Kotmaraves: Matija Prosekar, Janez Štih; Apače: Jak. Kočever, lekarnar, Andr. Butej in Jož. Stečnik, posestnika; Beljak: Matej Markovič, posestnik, Fran Dular, živinozdravnik; Šaleška dolina v Šoštanjih: Ivan Kačič, notar; Pliberk in okolica: Franc Reš, dr. Homan, advok. koncipijent; Podgrad: Slavoj Jenko, trgovec, vitez Anton pl. Vicco, posestnik; Kobarid: Anton Pipan; Cerkljanski okraj na Goriškem: Vinko Gregorič, pooblaščenca; Maribor: dr. Glančnik, dr. Mlakar, J. Zupan; Ptuj: prvomestnik o. Benko Hrtiš, dr. Triller; Brde na Kranjskem: Anton Zarnik; Žalec: J. Hausenbichler, A. Jurca.

Torej prisostvuje veliko več zastopnikov kakor zahteva §. 15. (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Oklic štajarskim sadjerejcem.

Slavnost 40-letnice vladanja Nj. veličanstva, našega svitlega cesarja se bliža ter pršinja vse strani ljudstva, kar ga biva v velikem in lepem avstrijskem cesarstvu. V vseh društvih in v vseh stanih se prevdarja, kako da se od njih naj pokaže, čem lepše ljubezen do Nj. veličanstva.

Vsled tega so si tudi sadjerejci našega cesarstva segli v roke ter čejjo v proslavljenem le-te 40-letnice prirediti veliko državno razstavo na Dunaji. Ona se naj pa vrši v dneh 29. septembra tje do 7. oktobra t. l.

Po vseh deželah Avstrije, izlasti pa še v Čedah in Tirolah, kaže se, da se vdeleži te

razstave obilo sadjerejcev ter je njih namen na tej razstavi pokazati, kaj da morejo storiti v sadjerejstvu. To se vidi iz večih vkrepov, kakor nam jih je sedaj že znanih.

Naš ljubi, lepi Štajar pa še je drugim deželam v tej reči doslej zaostal veliko. Ni še mogel vsled svoje prirojene skromnosti stopiti na noge, čeprav se lahko meri v sadjerejstvu, izlasti, kar se tiče dobrote sadja, z vsako deželo obsežne Avstrije.

Ako nas vzpodbuja že le-ta zavest, da nismo zadnji v sadjerejstvu, v to, naj tudi mi kaj storimo, da stopimo v vrsto drugih dežel, moramo pa še s tem bolj vdeležiti se te razstave, ker velja v njej pokazati, da v resnici ljubimo Nj. veličanstvo, našega svetlega cesarja. V tem velja, naj razodenemo mi Štajarci, da čemo — kjer in kedarkoli bi bilo — vse storiti za našega svetlega vladarja in dež. gospoda ter da ne stojimo v vrsti teh, ki priredé slavnostno razstavo, iz vse širne Avstrije poslednji.

V to nas naj priganja še želja, da se nam ne izgubi dober glas, ki ga vživa že doslej naše sadje daleč prek črno-rmenih mej, marveč še bolj in bolj razširja.

Zato pa Vas, sadjerejci štajarski, vabimo prijazno, da obhajamo to lepo svečanost, kakor se spodobi ter da pošljemo najboljše pridelke v sadjarstvu v ono veliko državno razstavo in to prav po obilem, saj se ne plačuje ničesar za prostor v razstavi.

Mi Vam bomo pri tem radi na roko s svetom in dejanjem in prosimo za to, da nam pripošljete dotična naznanila ali mogoča vprašanja brž ko brž in sicer pod napisom: „G. Henrik Kalmann, predsednik dež. osrednje komisije v Mariboru“, kajti čas za taka oznanila poteče že z 20. dnevom meseca avgusta 1888.

V Mariboru dne 3. avgusta 1888.

Henrik Kalmann, A. Stibler,
predsednik. tajnik.

Grenke murke.

Murke ali krastavci so okusno sočivo in človek jih rad vživa, ako niso grenke. Kedar pa so grenke, niso več prijetne in človeku ne dišijo več. Dobro bode torej, če izvemo, kedaj ali zakaj dobijo grenek okus. To se izgodi največkrat tedaj, kedar padejo solnčni žarki na murko. Dokler je namreč murka v senci, pod lastnim listom, dotlej ostane njen okus vselej prijeten. Ako pa list ali perje vsahne vsled vročine ter ne daje murki več sence, tedaj dobi murka grenek okus.

Da se torej to ne izgodi, treba je skrbeti, da listje ali perje murkam ne ovne ali celo posuši. To pa se izgodi, če imajo dobro prst in pa dovolj mokrote. Kdor skrbi murkam za oboje, njemu se murke ne izkazuje, vsaj ne pogostem.

Sejmovi. Dne 10. avgusta v Celji, v Lučanah, pri sv. Lovrenci na drav. polji, pri sv. Lovrenci na kor. žel., v Radgoni, v Brežicah, v Slov. Gradci in v Podčetrtku. Dne 12. avg. v Veržeji. Dne 14. avgusta na Ptujski gori in dne 15. avgusta pri sv. Trojici v slov. gor. Dne 16. avgusta v Lembachu, v Sevnici, v Mozirji, na Bregu v Ptuj, v Vuzenici, v Strassu in pri sv. Vidu pri Ptuj.

Dopisi.

Od sv. Janža pri Velenji. (Nova šola.)

Prvi predstojnik tukajšnje fare bil je Jakob Krainburger leta 1528. Duhovniki so pa o svojem času bili prvi učitelji ljudstva ne samo v verskih zadevah, ampak tudi v posvetnih rečeh. Vsled tega se lahko reče, da imajo šole po posameznih farah svoj prvotni začetek v času, ko se je kje nastanil prvi stalni duhovnik. Leta 1811 se je ustanovil prostor za duhovnega pomočnika ali kapelana. Za istega so farani postavili posebno (leseno) poslopje. Toda služba kapelana je zdaj že od leta 1848 izpraznjena. V zgodovini tega kraja se bere, da je jeden izmed duhovnih pomočnikov ustanovil prvi nekako redno šolo. Bil je to Rafael Vegund, ki je kapelanoval leta leta 1830 do 1832. Imenovanec je namreč ob nedeljah popoldne redno podučeval mladino, in sicer samo v čitanji. Za ta in sledeče podatke se dopisnik zahvaljuje prijaznosti sedanjega učitelja in šolovodje. Od leta 1849 je orglavec Martin Strahovnik po dvakrat v tjednu otroke zbiral okoli sebe ter jih vadil v čitanji, v pisanji in v računstvu. Poslopje kapelansko spremenilo se je v sobo šolsko. Stevilo učencev bilo je takrat 40. Z odlokom c. kr. namestništva v Gradci dne 10. januarja 1866 se je šola sistemizirala, to je, stalno ustanovila. Prvi začasni učitelj bil je g. Jožef Steble od 6. maja 1861 do 31. oktobra 1866. Od 1. novembra 1866 služboval je g. Jožef Veljak kot učitelj do 1875, v tem letu je umrl. Dne 11. februarja 1875 bil je nameščen g. Francišek Škofljek, ta je učiteljeval do vzpomladi 1881. V poletji istega leta je g. Valentin Veber, učitelj v Velenji, po dvakrat na tjednu hodil k sv. Janžu mladež podučevat. Od jeseni 1881 pa do 11. aprila 1882 bil je kot začasni učitelj nastavljen g. Klement Vračko. A od 11. aprila do danes deluje ovokrajni posestnik g. Francišek Zagoričnik kakor definitivni ali stalni učitelj in šolovodja. Ta gospod bode pa kmalu dosegel čast nadučitelja, ker bo se dosedanja šola z jednim razredom razširila v dvorazrednico. (Konec prih.)

Iz Malenedelje. (Slaba poskušnja.)

Bodi Bogu potoženo, da se dan za dnevom v slov. časnikih čita, kako radi naši prenapetneži svoja imena, kakor hitro si svoj kruh od slov,

kmeta zagotovijo, nekam grdo pačijo, in po veliko-nemškem vetru obračajo. Tega žal, da tudi naš čisto slovenski kraj ni prost, imamo ga v naši sredini; je pa to nam dobro znani „gšeftlajtar“ pri J. B. On si je tudi noge utrdil, vina in drugih reči spravil s pomočjo slov. kmeta v svojo last, zato se mu vidi velika potreba, da ime svojih očetov, dedov in pradedov predru-gači in mu obleče nemško kamizolo, ali naj ima drugo vse brez ugovora in zavisti in še imena bi mu toliko ne zavidali, ko bi le reva neko-ličkaj boljše nemški umel. Tudi drugega gospoda ne smemo pozabiti tam na levem bregu, kateri prav marljivo hodi k našemu „gšeftlajtarju“, menda za to, da se v nemščini marljivo vadita. On je ud nekega nemškega „Feuerwehrevereina“ in ker ga je nemška omika tako daleč spravila, skušal si je tedaj letos svoje slovensko ime v c. kr. gruntni knjigi na tihem izbrisati, da bi mu „te slov. pare“ ne mogle do živenga. Hvala Bogu, sreča mu ni bila mila, kajti c. kr. bilež-niku in c. kr. okraj. sodnji je pravica prva stvar. Gospoda pač prosimo, naj vendar pre-oblečeta suknje, če ne, povemo še kaj več, vzla-sti o prvem.

Od sv. Jurija v slov. gor. (Letina.)

Ako postavim na prvo vrsto vinorejo, nimam nič kaj dobrega poročati. Z lanskimi pridelki si nismo veliko opravili. Kupci po njih malo vprašujejo, kapljico le najraje grajajo, ali pa tako plačujejo, kakor druga leta jabolčnico ali kis. Letos zopet nimamo kaj boljšega pričako-vati. Novica od sosednje sv. Jakobske fare nas je odviše vznemirila, kajti tam je trtna uš za-čela že vničevati vinograde. Ali dandanes ni-mamo obžalovati več le samo teh sosedov, kajti neka nesreča, ne bodi je treba, začela je pre-titi tudi našim vinogradom. Navraženi so večji-del, tu manj tam več, že vsi vinogradi, posebno pa se vidi v večernostranskem delu fare (v Par-tinu), kako naglo da se rmeni listje na vinskih trtah in kako počasno da se razvija grozdje. Trditi pa vendar ne vemo, ali dela to trtna uš, ali kak drug mrčes ali strupena rosa. Da bi bilo rmenenje trsov pa vendar-le najgotoveja prikazen strupene rose, ne more se reči, ker ni na spodnji strani listov povsod zapaziti bel-kastih glivičnih lis, ki so baje prva znamenja one bolezn. Da pa se utegne letos grozna stru-pena rosa vinogradov zopet daleko in široko poprijeti, sklepamo iz tega, ker se najdejo na trsih, ki še zdaj niso rmeni, že pogostoma bele lise, na zgornji pa napihnjene bučice. Omenjeno naj tudi bode, da smo v teku tega meseca našli na listovji tudi zelo majhne, zelene ali bolj zeleno-rmenkaste kuke, nekatere s habicami, pa so nam kmalu izpred oči zginile. Med tem tedaj, ko pri teh prikaznih in zraven precej slabem razvitku grozdja marsikateri posestnik zgub-ljava že ves up na vinograde, znajde ze tu in

tam še kak stari vinorejec, ki trdi, da so to sami prazni govori in strahi, in le drugače mi-mogredoča nevgoda za vinograde, ki dela le-tine le posamezno slabe. No, radi se takošnjemu mišljenju podvržemo, ali bojimo se, da ga pri-hodnjost kje ne uresniči. Kar se nadalje tiče letine, ne bilo bi se ravno pritoževati, ker je ozimina že večjidel izpod srpa, ali občine: Malna, Gasteraj in deloma tudi sv. Jurij, imajo zarad toče, ki je 20. julija okoli poludneva prihrula, na ovsu in drugih jarinah izdatno škodo. Sadja utegne biti še tudi precej. Sploh sme biti ta kraj ponosen na svoje lepe drevesnice in sado-nosnike, in upati je, ker se mladina v šoli še vedno in vrlo v sadjoreji podučuje in k temu spodbuja, da ne bode v nekaterih letih najti več prostora, kjer bi bilo želeti še kako dre-vesce. Kakor drugod, proti tudi tukaj slivam enaka bolezen kakor trsovju, ker se jim listje prerano suši. Dobro tedaj, da se novi sadjereji v občem le z jabelkami in hruskami pečajo.

Iz Čermožišča. (Toča.) V nedeljo, dne 22. julija ob 2. uri popoldne prikazali so se izza Pohorja strašanski oblaki. Groma ni bilo veliko slišati. Bolj so pa naglo rastli, se bli-žali in v eni uri bili so že tukaj prek Sesterž, Sveče, skoz občino Nadole v vzhodno stran občine Čermožišče in zahodno stran občine Ži-tale. Tukaj so zasipali oblaki silno veliko toče, posebno pa na Vodolih tik Marije Tolažnice. Pobila je vse na njivah in vinogradih. Kazalo se je na obilo grozdja, lepe turšice itd., a zdaj so vinogradi že suhi in prazni. Z gore Resenik prihrumelo je strašanske vode z velikim ka-menjem in kladovjem. Hrulo je, kakor bi mislil biti sodnji dan. Letos je ravno 30 let preteklo, odkar ni bilo pri nas take plohe in toče.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Kakor gre govoric, pride Nj. veličanstvo, svitli cesar prve dni me-seca septembra na Česko, kjer bode velike vo-jaške vaje. — Da odstopi naučni minister, dr. pl. Gautsch, trdi se po novinah že dolgo, na njega mesto pa pride neki grof Latour, mož, čegar ime stoji na dobrem glasu pri konservat-ivcih, a brž bode mu to krivo, da ne pride v ministerstvo grofa Taaffe. — Dež. zbori snidejo se po drugih deželah v meseci septembru, naš pa v Gradci, dne 27. avgusta. — Da svitli cesar ne pride v prvih dneh meseca septembra na slov. Stajer, to je sedaj skorej gotovo in pravi se, da je tega krivo — slovo fzm. barona Kuhna v Gradci. Mogoče je že, da je na tem kaj resnice, ker je bilo pri onem slovesu malo, da ne preveč glasno. — Za poslanca v Veli-kovskem okraji si izberó brž ko ne slov. volilci č. g. Gregorja Einspielerja. Le-ta rodoljubni gospod je sedaj župnik v Podkloštru in zasluži

vse zaupanje slov. volilcev. Nasprotnih kandidatov je dvoje, troje, a vsi so nemškutarji „polne krvi“ in niso za to, da daje kaj slov. kmet na njih besedo. — Tirolec dr. Lugin, sedaj v Celovci, pošilja koroškim slov. občinam tiskane pole, češ, naj jih podpišejo in če to storé, brž je po vseh novinah, da je ta in ta slov. občina zoper to, da se podučuje po slovensko v ljudskih šolah. Kukovica ali ka-li! — Blizo Ljubljane so zajeli te dni celo tolpo ljudi, ki so ponarejali „einserje“. Delo je bilo slabo, bode jim pa zato tem bolje plačilo. — Veteransko društvo v Kamniku dobi novo zastavo in blagoslovi se mu v nedeljo, dne 12. avgusta. Kumica bode Emilija baronija Winkler, soproga dež. predsednika. — Drž. poslanec, dr. vitez Tonkli sklicuje svoje volilce na Primorji k shodu dne 19. avgusta v Cerkno in dne 2. septembra v Bolec. Taki shodi so dobri. — „Italijansko-podporno društvo“ v Gorici ima v septembru blagoslovljenje nove zastave. Čudno, slov. „podporno društvo“ pa ga svoje dni ni imelo, ker jim ga vlada ni dopustila! — Iz okolice pri Trstu še ni izginil „ljudski ples“, to se pravi veselice, na katerih se pleše in — pretépa. Taki plesi so pri Italijanih navada, toda žal, da že tudi pri tamošnjih slovenskih mladeničih. — Na Hrvaškem bodo sredi meseca septembra velike vojaške vaje in pride na-nje tudi svitli cesar, in druga visoka gospôda. — Kakor se kaže, je že konec prepira med kardinalom Simorjem in ogersko vlado. Tudi ni bilo tako hudo, kakor so židje po madjarskih in tudi nemških listih upili. Jud je jud in če hoče biti še madjarski, je še s tem huji.

Vunanje države. Sv. oče v Rimu, Leon XIII. razpošljejo k malu novo okrožnico do škofov vzhodne cerkve. Okrožnica meri na to, da se naj vzhodna ali pravoslavna cerkev zopet združi z rimsko. Daj to Bog! — Italija je prosta, da se je Bog usmili. V Neapoli so bile mestne volitve a ko se je videlo, da bodo voljeni katoliški možje, ustavi se na povelje vlade nadalnja volitev. Vidi se, da Crispi umeje, kako da se liberalcem pomaga na vrh. — Na otoku „Vulcano“, na severu Sicilije, odprlo se je žrelo, ki bruha iz sebe dim in kamenje. Ljudstvo, ki biva blizu, se je sila preplašilo. Za njih rešenje se dela marljivo. — V Parizu, v Amijentu in še drugje ustavljajo razni delavci delo ter požigajo tovarne, ako se jim ne vzviša plačilo. — Francoski minister za mornarico tirja izredno blizo 7 milj., sicer pa odstopi, če gre kaj vere njegovih besedi. — Nemški cesar se je vrnil v Berolin ter ostane doma do konca septembra, potem pa pride na Dunaj in gre tudi v Rim. Po tem takem še trpi tripelaljanca, to je zveza Neučije, Avstrije in Italije. Kaj pa je kje z Rusijo poslej? Ni še ničesar izznati, vendar pa slutimo, da strune niso več

tako napete, kakor poprej. — Bolgarija je slej kakor prej ognjišče, na katerem tli iskra velike vojne, princu Koburškemu štejó že nekateri listi dneve, kar še mu jih poteče na bolgarskih tleh. Kdor mu želi dobro, želi mu, naj strese brž ko brž bolgarski prah s svojih nog. Škoda za-nj! — Srbski kralj, Milan biva sedaj na Bledu, a doma še ni izrekla duhovska sinoda ločitve zakona med kraljem in kraljico. Brž ko ne tudi nič ne bode iz nje. — Turčija zavezuje se, da izplača Rusiji svoj dolg po letih, vsako leto po 350 jezer lir. Od obljube do resnice pa je dolga pot, izlasti še pri Turku. — Grški kralj biva sedaj v Petrogradu ter se poda zatem v Švedijo, kraljica pa se vrne domov, drugih novosti ni iz Grčije. — Poleg Masave si je Italija osvojila sedaj že tudi deželo Zulanov, češ, da je bila le-teh želja, naj razvije Italija svoje bandero v njih deželi. Rrdeče morje je daleč in Bog večni tedaj vedi, kaj je na tem resnice.

Za poduk in kratek čas.

Zlatomešnik sv. oče Leon XIII. in slov. rimski romarji.

(Dalje.)

Zdaj moram še povedati, kje smo se Slovenci v Rimu kaj glasili. Avstrijski romarji so se dvakrat zbrali v Animi. Anima se zove cerkev in avstrijsko gostišče v Rimu, kateremu je naš presvitli cesar pokrovitelj. Prostorna cerkev bi nam skorej pretesna bila. Govorili so laški, nemški, slovenski in česki. Vsi govorniki so povdarjali našo vdanost in ljubezen do sv. očeta, namestnika Kristusovega, pa tudi našo neomahljivo zvestobo do presvetlega našega cesarja in do cesarske hiše, in čestokrat so govorniki tukaj sred Rima glasno in sigurno ugovarjali nasilstvu, ki se sv. očetu godi, ter so od romarjev terjali, da naj molijo, a da po svojih močeh naj tudi delajo na to, da bodo v Rimu zopet sv. oče gospodar. Marsikatera beseda je bila tako odločna, da se je laška vlada, če jo je zvedela, gotovo dolgo ž njo davila, predno jo je mogla požreti.

Prvi večer je č. g. dekan dr. Sterbenec slovenski govoril. Evo vam njegovega govora jedro:

„Preljubi Slovenci, rojaki moji! Zakaj smo šli v Rim? Kaj nas jo napotilo zapustit dom in ž njim vse drage in ljube naše? Kaj je vzrok, da smo se odpravili na dolgo in težavno romarsko pot? Na ta vprašanja odgovorim: Sv. očeta, papeža Leona XIII. šli smo gledat, prišli jih počastit, jih tolažit, jih razveselit, in prejet njih blagoslov.

In zares! Že dolgo smo gojili v svojem srcu željo, priti k sv. očetu. Danes se nam je

naša želja izpolnila, mi smo v večnem mestu Rimu.

A kaj je mesto Rim? Mest je več na svetu, ki so veliko večja po številu hiš in prebivalcev, kakor Rim. Toda jedini Rim ima svojega očeta, Kristusovega namestnika na zemlji, naslednika sv. Petra. Rim je središče krščanskega sveta!

Kdo pa je papež? Papež je poglavar sv. katoliške cerkve, katerega je Sin božji sam postavil, on je steber krščanske edinosti. Od časov sv. Petra v dolgi vrsti njegovih naslednikov, dobili smo mi v zvišeni osebi Leona XIII. sv. očeta, o katerem pravi prerokovanje, da je „lumen de coelo — luč z neba“.

Pač gotovo! Kdo izmed nas katoličanov ne ve, kaj pomeni ime Leona XIII.? Ves svet ga pozna po njegovi učenosti in modrosti, katero kaže zlasti v raznih listinah in okrožnih pismih. Zatorej pa nahajamo v vatikanski razstavi darov iz vseh krajev sveta, od vladarjev in podložnikov, od kristjanov in nekrščenih. Kateri vladar na svetu se more z Leonom meriti?

Tudi mi Slovenci smo poslali svoje darove ki pa niso tako bogati, kakor darovi drugih dežel. Vendar če v tem obziru zaostajamo, nikakor ne zaostajamo v ljubezni in v udanosti do apostolske stolice za drugimi.

Slovani imamo dosti uzrokov, da smo hvaležni apostolski stolici. Kdo je dal slovanskemu imenu novo slavo? Ali ne sedanji sv. oče Leon XIII., ki so naša slovanska apostola, sv. Cirila in sv. Metoda postavili na svečnik ter ukazali vesoljnemu svetu, da ju pri očitni božji službi časti? Zatorej slava, navdušena slava sv. očetu! katerega milo obličje smo danes gledali ter prejeli sv. blagoslov od njih za se in za vse svoje ljube in drage; ta blagoslov nas bode krepčal v življenji in nam bo tolažba na smrtni postelji.

Moji predgovorniki so v raznih jezikih povdarjali dolžno ljubezen in vdanost do njih veličanstva našega presvitlega cesarja. Ali je tega meni, ki ga je izmed Slovencev prvega zadela čast tukaj slovenski govoriti, treba praviti, da naj smo presvitlemu cesarju zvesti, vdani, hvaležni? Kar je Slovenec že itak za dušo in telom, na to ga ni treba nagovarjati: „Hrast se omaja in hrib — Slovencu zvestoba ne gane“. Trikratna slava našem cesarju Frančišku Jožefu — Slava!“

Drugi večer so na občno veselje romarjev ljubljanski knez in škof, premil. g. dr. Missija povzeli slovensko besedo. Prej že sta nemški govorila dva posvetna gospoda, in prav dobro sta govorila; toda jaz bi njima ne bil dal besede, ko bi bil imel kaj govoriti. V cerkvi naj ima škof in duhovnik besedo, vsi drugi pa naj poslušajo.

Kakor je značaj ljubljanskega vladike mil.

in prijazen, tako mu je tudi beseda lepo in prijazno tekla. V mojem luknjastem pomneži je le nekaj njegovega govora ostalo. Poglavitne misli so bile:

„Predragi Slovenci! Imamo ime, da smo pobožno slovensko ljudstvo. To je naša čast; glejmo, da to lepo ime ohranimo. Toda, odkod nam je sreča, da smo verni, da smo katoliški narod?“

V prvi vrsti smo hvalo dolžni apostolski stolici. Iz Rima smo dobili najprve blagovestnike, in tudi slovanska apostola sv. Cirila in Metoda je rimski papež postavil za prava pastirja naših očetov. Le držimo se toraj skale sv. Petra, potem se bo okrepila in tembolj oživila naša vera.

V drugi vrsti pa gre po vsej pravici zahvala naši cesarski hiši, in našemu apostolskemu veličanstvu Frančišku Jožefu. Zgodovina namreč svedoči, da v tistih časih, ko je bila vera na slovenski strani v veliki nevarnosti, avstrijski vladarji niso potegnili s krivoverci, in niso malomarno popustili vere svojih očetov, ampak so odločno branili katoliško reč, in jo tudi obranili, a nam so s svojo vstrajnostjo ohranili dragi biser sv. vere.

„Iščimo najpoprej kraljestvo božje“, to naj bo naša prva skrb. Pa tudi posvetne koristi naroda bodemo tako najboljše varovali, ker „vse drugo vam bode navrženo“. (Dalje prih.)

Smešnica 32. Mati daje mali hčerki kos pogače ter jo vpraša: „Jetica, kako se reče, če dobi otrok kaj od starišev?“ — „Je-li to vse?“ odvrne hitro Jetica. „Kaj praviš, Jetica? Kje si to čula?“ jezi se mati. — „Oj“, reče otrok, „Tonče pravi vselej, kedar mu oče dajo denarja na pot, ko odhaja v mesto, v šolo: „Je-li to vse?“

Razne stvari.

Zahvala.

Ker mi ni mogoče, posebej se zahvaliti vsem, ki so mi čestitali k zlati meši, se poslužujem te poti, da jim izrečem najsrčnejšo zahvalo. Bog jim povrni!

V Mariboru dne 6. avgusta 1888.

Jakob Maksimilijan,

knez in škof Lavantinski.

(Visoka častitka.) Njih veličanstvo, svitli cesar so poslali Nj. eksceleciji, mil. knezoškofu za njih zlato sveto mešo brojavno to-le častitko: „O Vaši zlati sv. meši častitam Vam k zadovoljnosti, s katero se morete ozi-

rati nazaj na 50letno izvrstno delovanje svoje. Bog Vas ohrani v neoslabljeni moči še mnogo let Vaši vspešni delavnosti kot duhovnik, državljani in knezoškof. Moja posebna naklonjenost in moje priznanje spremlja Vas tudi naprej. Franc Jožef.“

(Priznanje.) Nj. ekscelencija mil. knezoškof so razposlali posebno okrožnico čč. duhovščini svoje škofije. V njej izreka se ji njih priznanje in veselje nad zvestobo in ljubeznijo do njih, kakor jo kaže čč. duhovščina vselej, posebno pa jo še je razodela onjih zlati sv. meši.

(Cesarski dar.) Požarna bramba v Peklu pri Poličanah je prejela od Njih veličanstva, svitelega cesarja 80 gld. da si pripravi potrebno orodje.

(Visoko odlikovanje.) Mil. g. Fr. Kosar, korar stolne cerkve v Mariboru, prejel je od sv. Očeta, Leona XIII. čast Njih hišnega prelata s pravico do višnjeve obleke duhovske.

(Volilni možje.) Kolikor se sliši, so volitve volilnih mož v Velikovskem volilnem okraju iz velike večine in še posebej v Prevaljah, Mižici, Dobrli vesi, Guštanji in v Škocijanu na čast slov. ljudstvu. Naj se držé volilni možje le tudi moški!

(Duh. nameščenje.) Novomešnik č. g. Fr. Lekše pride za kaplana v Marenberg in č. g. Fr. Cerjak v Ruše.

(Vabilo) k IV. velikemu pevskeemu zboru „Slovenskega pevskega društva“ s praznovanjem 40-letnice vladanja Njih Veličanstva našega presvitelega cesarja Franja Josipa I. dne 2. septembra 1888 v Krškem. Slavna pevska društva, pevski zbori, čitalnice in druga slovenska društva se najljudneje vabijo k udeležitvi zgoraj omenjenega zbora in te posebne slavnosti, ter se prosijo poročila, ako in v kolikem številu se hočejo udeležiti.

Odbor „Slov. pevskega društva“.

(Prošnja.) Odbor „Slov. pevskega društva“, ki ima svoj sedež v Ptuj, prosi vse gg. poverjenike in častite posamezne ude naj mu do 20. t. m. pošljejo letne doneske, da se prihrani posebno opominjanje, ki dela mnogo truda.

(Za slov. šolo) sklenila se je tudi potegniti ena največih občin Celjskega okraja, trg Št. Jur na južnej železnici. Ona ima dve šoli, v trgu samem 4razrednico in na Proseniškem enorazrednico. Dotične vloge so užé pri deželnem šolskem sovetu v Gradcu, oziroma naučnem ministerstvu na Dunaji. Slava vrlemu narodnemu trgu! Pričakovati je, da bodo ta sklep trga Št. Jurskega posnemale vse sosedne občine.

(Imenovanje.) Na štirirazredni ljudski šoli s tremi paralelkami v Ptujski okolici ste začasni podučiteljici imenovani: gdč. Marija Mihelitsch iz Ljutomera in gdč. Marija Danko iz Maribora, obé ste gojenki ženskega učiteljišča v Gradcu.

(Shod v slavnost štiridesetletnega vladanja) našega presvitelega cesarja Franca Jožefa I. priredi podružnica sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico in bode ta v nedeljo dne 12. avgusta t. l. na Brnci v prostorih gostilne g. pl. Kleinmayr a, pri lepem vremenu na vrtu, sicer pa v sobanah.

(Kresovi.) Skorej od vseh strani naše lepe škofije se nam poročá o veselih kresovih, ki so goreli na večer pred zlato sv. mešo mil. knezoškofa. Kakor bi tudi radi, vendar pa se lahko umeje, da ne moremo o njih prinesiti poročil v našem listu, naj jim bode torej na tej opomenji dovolj!

(Zahvala.) Vlč. g. Adolf Hytrek, špiritual v Studenicah je ob priliki inštalacije č. g. Franca Hirtija za župnika v Slivnici naši šoli za nakup potrebnega šolskega blaga ubogim učencem podaril 20 gld. Za blagodušni dar se podpisani blagemu dobrotniku v svojem in v imenu uboge šolske mladine najtoplejše zahvaljuje. Bog plati! Karol Pestešek, nadučitelj.

(Imenovanje.) Pri c. kr. okr. sodniji v Celji sta postala svetovalca gg. J. Reitter, doslej namestnik drž. pravdnika v Celji in dr. pl. Eminger, c. kr. okr. sodnik v Mariboru.

(Premeščenje.) K c. kr. okr. sodniji v Celji pride g. dr. K. Gelingsheim, doslej pristav pri c. kr. okr. sodniji v Kozjem in gosp. J. Kronvogel, doslej avskultant pri c. kr. sodniji pri sv. Lenartu v slov. gor., postane pristav pri c. kr. okr. sodniji v Kozjem.

(Ponesrečenje.) V nedeljo dne 6. t. m. si je g. A. Sekirnik, podučitelj na Ptujski gori vsled nesrečnega pada noge zlomil ter je bil v Ptujsko bolnišnico preveden.

(Trtno uš) so zopet zasledili v Trdobojcih sv. Trojiške župnije v Halozah.

Loterijske številke:

V Gradcu 1. avgusta 1888: 21, 69, 4, 67, 26
Na Dunaju „ „ 14, 82, 34, 71, 48

Krčma ob veliki cesti med Ljutomerom in Radgono se proda z nekoliko zemljiščem vred. Pripravna je tudi za trgovino. Več se izvé pri gosp. T. Pušenjak-u, nadučitelju na Cvenu pri Ljutomeru. 1 2

Kmetija je na prodaj.

Njive, travnike, gozd in vrt s sadjem 13 oralov, hiša zidana, z opeko krita. Kmetijsko poslopje, zidano, s slamo pokrito, pripravniki kozole in opekarnica s potrebnim orodjem, vse v dobrem stanu na pripravnem kraju v Savinjski dolini blizu državne ceste. Več pové uredništvo „Slov. Gospodarja“. 2 3

Zobozdravniško zdravnilo.

Jemljem si čast s tem naznaniti, da bom od dne 4. avgusta t. l. skozi teden dni v Celji v gostilni „Elefant“ ter od 9ih dopoludne do 2. ure popoldne vzprejemal bolnike.

A. Paichel,

2-2

zobozdravnik v Celji.

Javna zahvala.

Moje gospodarsko poslopje v Kopivniki št. 14 okraj Mariborski mi je 7. julija t. l. pogo-relo. Bil sem zavarovan pri zavarovalnici „Du-najsko zavarovalno društvo“, katero je škodo takoj prav dobro vcenilo in mi danes poplačalo po svojem glavnem zastopniku č. gosp. Karolu Brezniku v Mariboru, Tegotthoffova ulica št. 32.

Izrekam svojo najpristržnejšo zahvalo slavni dunajskeje zavarovalneje družbi in priporočam omenjeno zavarovalno družbo vsakemu, kateri si hoče dobro svoja poslopja zavarovati.

V Kopivniku, dne 4. avgusta 1888.

Martin Bedenik, posestnik.

Učenec se sprejme v pekarijo **Jan. N. Recher** v Rogacu. 2-2

Dekle iz dobre kmečke hiše se vzprej-me za kramarijo in gostilno pri **Ljud. Richterji** v Kapli pošta Arnfels. 2-2

Naj se naročijo po pošti z dopisnico ali s pismom telo in kerv čistilne posladkorjene glasovite

Marijaceljske krogljice.

Varstvena marka.

in na koži, omotici, zgagi, tvorih, glavobolu, glistah, debelosti. Naredijo dobro krv in tek.

Cena: 1 škatlja s 40 krogljami stane 40 kr. En svitek s 3 škatljicami, 120 komadičev, le 1 gld. (5 svitkov le 4 gld.) s podukom kako se rabijo.

Svarilo: Te izvrstne Marijaceljske krogljice se le z varstveno znamko prav in po pošti dobijo, le pod naslovom:

Löwen-Apotheke in Wien, VIII. Josefstädterstrasse 30.

Tudi se dobiva v tej lekarni in po pošti pri protinu in revmatizmu gotovo delujoči protinski duh, steklenica à 80 kr., kakor tudi za kašelj, pljučne in prsne bolezni glasovit terpotečki sok z apno-železom, steklenica à 1 gld. 10 kr.

Ta imenitna zdravila razpošiljajo se vsaki dan po vsej Avstriji. 6—50

Prosi se za natančen naslov: ime, kraj, zadnjo pošto in deželo.

Razstava v Celji 1888

političnih okrajev: Celje, Maribor, Ptuj, Brežice in Slov. Gradec o priliki jubileja 40-letnega vladanja

Njih veličanstva cesarja.

Začetek razstave dne 26. septembra.

Trajala bode, kakor je dosedaj določeno, 6 dni.

Premirale se bodo razstavljene reči iz gori imenovanih okrajev in c. kr. okrajnega glavarstva Ljutomer.

Razstava bode obsegala: **gospodarstvo, rokodelstvo, obrti in šolske reči.**

Čas za oglašenje je do 1. septembra.

Vse potrebno pové

Komisija za razstavo v Celji.

1—3

Čerkvena priloga.

Priložena od katol. tiskovnega društva 32. šte. „Slov. Gospodarja“.

1888.

9. avgusta.

8.

Slavnostna razstava cerkvene obleke.

Družba vednega češčenja presv. Rešnjega telesa naše škofije napreduje. Po času ali vidoma izpoznavna ljudstvo, da je le-ta družba za revnije župnije velika dobrota. V tem pomaga društvu ne samo to, da vsako leto porazdeljuje lepih, za sv. mešo pripravnih reči ali že zastonj cerkvam, ali pa za manjšo ceno, kakor bi se enako blago po drugi poti dobilo, potem pa je tudi to dobro, da izdaje vsako leto poročilo o svojem delovanju in da prireja razstavo blaga, kar ga pošlje potem ubožnim cerkvam naše škofije.

Letošnje poročilo je že sedmo in ima praznično oblačilo. Ali tudi razstava je bila bolj praznična, kakor druga leta. Zakaj? To nam pové poročilo samo in je to predsednik družbe, vlč. g. L. Herg, korar stolne cerkve, pri razstavi v pričo Nj. ekscelencije mil. škofa in mnogo poslušalcev povdarjal v svojem govoru, toda čujmo poročilo samo!

Družba vednega češčenja dovršila je svoje sedmo leto. Koliko da je v tem času pripomogla k potrjenju vere, pobožnosti in ljubezni do Jezusa v presvetem zakramentu Rešnjega Telesa pri vernikih naše škofije, znano je le Bogu samemu.

Družbin odbor si je prizadeval pospeševati družbine namene, in da se ni zastonj trudil, pričajo obilni mili darovi, za katere je bila prirejena cerkvena obleka, ki se je razdelila ubožnim cerkvam naše škofije, da se zamore služba božja spodobno opravljati.

Družba je imela vedno pred očmi besede kronanega pesnika: „Domine, dilexi decorem domus tuae et locum habitationis gloriae tuae — Gospod, ljubim lepoto tvoje hiše in kraj, kjer prebiva tvoje veličastvo“. (Ps. 25, 8.) In udje so vedno klicali z veselim srcem: „Quam dilecta tabernacula tua, Domine virtutum; concupiscit et deficit anima mea in atriis Domini. Cor meum et caro mea exultaverunt in Deum vivum. — Kako ljubeznjiva so tvoja bivališča Gospod vojskinih trum! Duša moja hrepeni in kopni po šotorih Gospodovih. Srce moje in meso moje se raduje v živem Bogu“. (Ps. 83, 2.)

Komu pa se imamo zahvaliti za vse to, kar je družba storila do seh dob za poveličanje slave božje? Pred vsem Gospodu Bogu, od katerega vsaki dobri dar pride, on je blagoslovil družbino delovanje; potem pa Njih ekscel-

lenciji prevzvišenemu knezu in škofu, našemu premilemu višjemu pastirju, kateri so vpeljali družbo vednega češčenja v naši škofiji s pastirskim listom dne 27. januarija 1881, ter jo goreče priporočili vsem dušnim pastirjem in vernikom, in jo tudi ves čas gojili in podpirali očetovsko.

S hvaležnim srcem, z gorečo pobožnostjo bodo torej udje te družbe praznovali preveselo slovesnost zlate sv. maše, 50letnega duhovniškega jubileja, ki ga bodo skoro obhajali Njih prevzvišenost, naš premilostljivi knez in škof, vstanovitelj naše družbe in njen velikodušni dobrotnik. In kakor so o priliki zlate sv. meše najvišjega pastirja, svetega očeta Leona XIII. priredili verniki celega sveta vatikansko razstavo, ter tako izrazili svojo otroško ljubezen, udanost in spoštovanje do glavarja svete katoliške cerkve; enako je priredila družba vednega češčenja Lavantinske škofije povodom 50letnega duhovniškega jubileja Njih milosti prevzvišenega kneza in škofa zlatomešnika s pomočjo milih darov vseh vernikov naše škofije letošnjo razstavo cerkvenih oblačil, da s tem izjavi svojo najprisrčnejšo ljubezen in počeščenje, svojo preponižno hvaležnost in udanost do Njih prevzvišenosti, preslavnega zlatomešnika.

Kar zadeva letošnjo družbino delavnost, zamore vodstvo zopet veselo poročati, da so družbeniki tudi v tem letu obilno prilagali mile darove za družbine namene; in tisti, ki je pahalil ubogo vdovo v tempeljnu, katera je darovala samo dva vinarja, je tudi gotovo z dopadenjem gledal na blage darovalce ter je blagoslovil njih in njihove mile darove, kajti bili so darovani le njemu in v njegovo čast in slavo.

Tu še bodi omenjeno, da je neznana dobrotnica gospej predstojnici nekega dne v cerkvi v roko stisnila lepi dar 100 gld. v družbine namene, in da so tudi nekatere župnije v ta namen poklonile prav obilne doneske.

Tem, kakor tudi vsem p. n. dobrotnikom in družbinim prijateljem, posebno blagemu odboru gospá bodi s tem izrečena najsrčnejša zahvala, ter bodi tudi v prihodnje družba vednega češčenja spodobno priporočena.

Konečno naj še se dostavi, da so razstavljeno cerkveno obleko večji del izdelale častite šolske sestre v Mariboru, katere imajo dovoljno izbiro cerkvenih reči na razpolaganje, ter zamorejo vsakemu povoljno in cenó vstreči, kdor česa potrebuje.

Sladka gora, slavno Marijino svetišče na Štajarskem.

(Konec.)

Bilo je v jeseni l. 1859, ko se je trgatev začela, gospoda je bila vesela nad obilnim grozdem. Tudi v Majhnem vrhu v župniji sv. Ane so z raketi in s streljanjem poviševali ono veselje. Fantiči to videvši si takoj iz smodnika napravijo rakete in jih spuščajo v hiši, a po nesreči jeden pade majhnemu fantu v zibelki na obraz, ta se je ustrašil in dobil od strahú božjast ali bolezen sv. Valentina. Noben zdravnik te bolezni ni mogel odpraviti. Žalostni stariši zaobljubijo otročiča k milostni Mariji na Sladko goro, in res ozdravel je, akoravno mu je že večkrat mrtvaška sveča v rokah plapolala. Odrastli ta fant je potem spolnil po stariših svojih storjeno obljubo, že v nježni mladosti je klečal pred Marijino podobo na Sladki gori in se zahvalil za milostno ozdravljenje, še sedaj živi in rad roma tjekaj, kjer je sedaj že bil osemkrat.

Lani obgriznil je stekli pes dva fanta, nevarnost je bila za-nju velika, v tem žalostnem stanu stariši molijo na čast Mariji Sladkogorski in fantoma ni nič hudega prišlo. Jeden je lani že izpolnil staršev obljubo in je romal na veseli grič Sladke gore, akoravno še je majhen šolarček.

Lani ob velikonočnem času se je pa jednemu odrastlemu fantu pri nabijanji pištole prigodila nesreča, puhnilo mu je namreč zrnje v obraz in lahko bi pri tem činu ostal slep, zares nekaj dni ni ničesar videl in na svitlobo ni smel. V tej zadregi molijo on in drugi k Mariji na Sladki gori in ozdravel je popolnoma; a kmalu potem je klečal pred milostno podobo na Sladki gori in se je zahvaljeval za čudovito rešitev.

Sedaj, ko smo si vsaj površno ogledali cerkev, sezimo po zgodovini te krasne in veleslavne romarske cerkve Slovencev na Štajarskem. Kakor je že omenjeno, zgorele so vse listine, zadevajoče zgodovino te cerkve in fare, komaj rešili so krstne in mrtvaške knjige. Tukaj se samo naslanjam na tisto, iz „Drobtinic“ l. 1859 in 1860. leta posneto pesen, ter na prijazni odgovor tamošnjega preč. g. župnika. Leta 1854 se je obhajala 100letnica obstanka Marijine božje poti, kar nam omenjena pesem pove:

Prečista Devica,	So Sladko goro,
Nebeška kraljica,	Ker cerkvice svete
Glej miljeno nas,	Device Marjete,
Da hvalno pomnili,	Je stala lepo.
Kar brumni storili,	
Dvigujemo glas.	Al' cerkvico malo

Kristjani poznali	Pobožnosti dar;
In zdavno obisk'vali	In tebi, Devica,

Nebeška kraljica,
Daruje altar.

Zdaj stoto je leto,
Kar delo se sveto
Zgotovilo je,
Tud' danes raduje
In k tebi dviguje
Se naše srce.

Od sleherne strani
Tečejo kristjani.
Te tukaj častit',
Si revnim v nadlogi,
Sirotici vbogi
Tolažba in škit.

O blažena mati,
Naj slava stokrati

Začetka tej cerkvi ne znamo, vendar so še čudeži, ki so se tamkaj godili, bili uzrok, da se je ondi ustanovila fara, ker poprej je bila fara pri sv. Miklavži v Lembergu, a nasprotno je sedaj ta podružna na Sladko goro.

Tedaj že čez 130 let je poteklo od časa, kar je tukaj fara. Čudeži so še dalj popred vsem misel vterjevali, da bi se tukaj župnija ustanovila, toda Lemberžani niso nič hoteli znati o novi fari, a drugo je prišlo.

Omeniti hočem radi tega pripovedko, ki sem jo slišal od starih ljudi, in katero so mi potrdili ondašnji č. g. župnik. Nje sicer ne pripovedujem za to, da bi morali verjeti; ne, to ne, a povest je mična domišljija. Glasi se:

Ker Lemberžani niso dovolili v novo faro, da-si je bilo že dovoljenje od škofijstva prišlo, zato so takratni župnik in ljudstvo, ki je bivalo okolo cerkve Sladkogorske, podmitali mežnarja z imenom „Maček“, da jim je monštranco iz Lemberga blizo do Sladke gore prinese. Mežnar v to rad dovoli, dadó mu črno duhovniško obleko (talar), in s tem gre v večer, ko zvoní „Ave Marijo“ ter si pred božjo mizo poklekne. Mežnar v Lembergu misleč, da je duhoven, ga pusti, češ, naj odmoli, bodem že še potem cerkev zaprl. Duhovniki in spremstvo pa čakajo zvitega tatú na bregu, on pa previdno odpre vrata tabernakeljna, vzame sv. monštranco in hajdi z njo proti Sladki gori. Nosil je hitro, toda Lemberžani ga opazijo, se zadržijo za njim, a preden ga dohitijo, je že pri č. g. duhovnikih in navdušenem ljudstvu. Le-ti njo z veseljem sprejmó in onega, ki jo je prinesel. Zviti mežnar ustrelí dvakrat in v tem trenutji se oglasé tudi topiči na Sladki gori, zvonovi mili zapojó in nova župnija je ustanovljena, a sv. Miklavž v Lembergu je podružnica. To je pripovedka, katero stari ljudje držijo za resnično.

Kraj je lep! Na južnej strani se pride po mnogih stopnicah, na severni strani jih je manj.

Dnes tebi velja!
Na Sladki naj gori
Teb' v juterni zori
Čast vedna se dá.

Ak' jezer let mine,
Čez hribe doline
Klic naj bo takó;
„Marijo častiti,
Mi hočemo iti
Na Sladko goró“.

Prečista Devica,
Nebeška kraljica,
Glej miljeno nas!
Spomin ponoviti
In tebe častiti
Dvigujemo glas.

Na tej strani se razprostirajo vinogradi. Sladka gora ima tri podružnice: Sv. Mihaela, sv. Benedikta in sv. Miklavža v Lembergu. Sicer pa še ima več malih cerkvic.

* * *

Lani je bilo mnogo romarjev na tem slavnem kraju, mislim okolo 2000 tisti dan, kedar smo bili iz Slov. goric. Sv. meše so se služile od 1/2.4. do 11. ure, vzmes ste dve pridigi. Na večer po pridigi in večernicah se dela „rimska procesija“, pri kateri je bilo okolo 500 deklet ovenčanih. Življenje tamkaj menim, da ni ravno težavno, akoravno je sicer bolj ubog kraj.

Konečno izražam željo, da bi se ponovilo romanje na Sladko goro, katero svetišče je nas Slovencev na Štajarskem preimenitno. Zlasti pohvaliti moram Slovenske gorice, iz katerih je lani prišlo obilno romarjev tjakaj. Dobro bi bilo, ko bi Slovenske gorice priredile posebno procesijo, ki bi šla v Maribor in se vila proti Slovenski Bistrici, Poličanom na slavni kraj. V Mariboru bi si lahko najeli sv. mešo. V to nam Bog pomagaj in Marija na Sladki gori!

Alojzij Vakaj.

Zlata meša č. g. Jožefa Simoniča

pri sv. Petru pri Radgoni.

Redko svečanost so dne 29. julija obhajali č. g. Jožef Simonič, bivši župnik in dekan pri sv. Jurji na Ščavnici, zdaj pa tukaj biva joč v pokoju; služili so namreč svojo zlato sv. mešo. Ne le osebni prijatelji in sosedni duhovniki, ampak tudi množina vernega ljudstva iz bližnje in daljne okolice se je bila zbrala, da še enkrat pri tej svečanosti pokažejo bivšemu gospodu dekanu svojo udanost in ljubezen. K sv. meši jih je spremljalo 14 duhovnikov iz treh škofij, med njimi njihov brat, č. g. Janko Simonič, duhovnik v pokoju, vlč. gosp. stolni korar dr. J. Križanič, okrožni dekan radgonski Fr. Pintarič, č. g. Jakob Meško od sv. Lovrenca, ljutomerski dekan J. Skuhala in drugi, ki so še dovolj čvrstemu gospodu zlatomešniku pomagali prl zlati sv. meši. Dr. Križanič kot bivši zlatomešnikov učenec so med sv. mešo stopili na leco in po jako primernem vvodu razlagali vrednost sv. meše sploh, rekši: Ne le denešnja sv. meša je zlata, ampak zavoljo njene visoke vrednosti slobodno vsako sv. mešo imenujemo zlato. Pridigarjevim besedam se je videlo, da iz srca prihajajo in so tudi globoko v srca poslušalcev segale. Božjo službo je jako poveljčalo krasno petje radgonskih cerkvenih pevcev in obilni kinč v cerkvi in okoli cerkve, katerega je večinoma priredilo dekliško društvo; deklice tega društva so tudi zlatomešnika spremljale v cerkev v beli obleki in z venci na glavi. Za red so skrbeli ognjegasci, ki so jubilaru na predvečer priredili lepo bakljado.

Po zlati sv. meši so odprli č. g. župnik Anton Belšak svoje prostore v farovžu, kder so vsi duhovniki in bližnji sorodniki bili gostoljubno sprejeti. Takej svečanosti primerne napitnice so se vrstile pri obedu, telegrami in pisma pa so donašale čestitke zlatomešniku tudi od nenavzočih gospodov, ki bi bili radi tukaj, ko bi jim mogoče bilo. Posebno veselje je zlatomešniku naredil njihov stričnik dr. France Simonič, skriptor na dunajski vseučilišni knjižnici, ki je njim in potem tudi drugim gostom poklonil krasno spominsko knjigo, v kateri je s pomočjo č. g. župnika Jakoba Meška opisal in s podobami razjasnil ves Simoničev rod in njih domačijo. Krasnejše spominske knjige še menda ni dobil noben slovenski jubilar.

Č. g. Jožef Simonič so bili rojeni v Ivanjkovcih pri Svetinjah dne 17. marca 1813; po dovršenih študijah so bili posvečeni 29. julija 1838, in službovali so kot kaplan pri sv. Lovrencu v Puščavi in v Radgoni, potem kot župnik v Središču, in kot župnik in dekan pri sv. Jurji na Ščavnici, od koder so lani odšli k sv. Petru pri Radgoni v pokoj. Č. g. zlatomešnik so bili vedno vestna, krotka, ljubeznjiva duša, in so od mil. knezoškofa in tudi od svitlega cesarja prejeli znamenja pohvale za vestno spolnjevanje svojih dolžnosti. Po opravljenem zvestem delu je sladek počitek, naj torej ljubi Bog č. g. zlatomešniku še mnogo sladkih let počitka potem pa plačilo zvestega služabnika v nebesih podeli!

Dopisi.

Od sv. Ilja v slov. goricah. (Podoba.) „Zdrava, zdrava, zdrava Marija“, to prelepo pesem o Lurški Materi Božji, prepevala so naša dekleta pretečene tedne in še zdaj v cerkvi in s polja domú gredé večer, ko je „Ave Marija“ zazvonil. Odkod neki to veselje, to prepevanje? Zato, ker smo dobili podobo Lurške Matere Božje. Veselilo se je vse, staro in mlado, velečastnega vpeljanja Lurške M. B. v našo farno cerkev, ter smo željno čakali dneva 22. julija, kateri dan nam je bil naznanjen za to svečanost. Nastopil je veseli dan in z njim tudi lepo vreme. Kakor se pesem Lurške M. B. začinja z vrstico: „Zvonovi v zvoniku veselo pojó“, tako smo tudi mi pozdravili na predvečer 22. julija Marijo najprvle s pritrkovanjem zvonov in pokanjem možnarjev. Enako smo tudi pozdravili veselo jutro zaželenega dne. O polu desetih pričel se je sprevod. Množica ljudstva, godba, do 300 ovenčanih deklet in petero č. g. duhovnikov spremljalo je Lurško M. B. iz farovža v lepo okinčano cerkev; kjer je bila potem blagoslovljena in na svoje mesto postavljena. Potem so stopili č. g. kanonik dr. Križanič na prižnico ter so nam v prelepi besedi

proslavljali Lurško M. B., nas spodbujali, naj se vsekdar in vselej pri vseh nadlogah in trpljenji zaupno k njej zatečemo, nadalje so nam predstavljali lepi in veseli kraj Marijinega izvoljenega bivališča Lourdes na Francoskem, in na koncu so nas vse Lurški M. B. v varstvo izročili. Potem je bila slovesna sv. meša, katero so služili č. g. o. Rešek, z asistenco. Ljudstva od blizo in daleč se je vse trlo, gotovo jih je privedla sem pobožna želja, naj vidijo Lurško M. B. ter ji potožijo svoje britkosti in težave. Da pa bi tudi mi vsi enkrat tako srečni bili, kakor pobožna francoska deklica Bernardika, da bi se tudi mi zamogli enkrat po smrti vdeležiti prikazni in gledanja Marijinega obličja, je bila in bode o Marija naša skupna prošnja in klic k tebi: „O zvezda nebeška, nas tudi kedaj — K Očetu nebeškemu pelji še v raj!“

Iz Stranic. (Rana smrt.) Minolo leto dne 7. avgusta je bilo pri nas nenavadno veselje. Č. g. Alojzij Arzenšek, novomešnik je prvo sv. mešo daroval. Primicije še tukaj nikdar ni bilo, kar župnija obstoji, sicer so čast. g. pater Celestin Fošner, frančiškan, tukaj leta 1805 rojeni, ali primicijo so v Prihovi imeli. Ni še leta doteklo in dne 6. julija t. l. je žalost napolnila hišo g. Arzenška, učitelja v Stranicah. Brat č. g. Alojzija Arzenška, zdaj Gornjegradskega kaplana, g. Franc Arzenšek pravdoznanec dovršenega III. leta je po dolgotrajni bolezni, previden s sv. zakramenti umrl. Ni še 23. leta dokončal, in že ga je smrtna kosa pokosila. Bil je izgleden, izvrsten in nadarjen mladenič. Hotel je postati duhoven, oli radi slabega zdravja od mladosti ni se mogel podati ni v semenišče ni v samostan vzprejeti. Že v mladem fantu je duhovni gospod prerokoval: ta ne bode starosti doživel! Bil je veselje starišev zaradi pokorščine, pomoči in marljivosti. Akoravno nadarjen za to pa se je vendar pridno učil, da je vse skušnje z odliko izvršil. Bil je vedno lepega nedolžnega zadržanja, varoval se je vsake zapeljivosti, zato še je Boga hvalil za bolezen, da se je lažje obvaroval. V bolezni bil je potrpežljiv; akoravno je vedel, da ni pomoči, vendar pa se je posluževal zdravil. poln vdanosti v božjo voljo; tudi smrti se ni bal. Smrti se ni bati, ker nas reši hudega, tako je kratko pred smrtjo izrekel in prosil za bukve, v katerih je življenje svetnikov popisano, da bi se ž njimi soznanil in jih poznal, kedar gori k njim pride, češ: Ker kralja Aleksandra in druge pozna, svetnikov pa bi ne poznal, bi ne bilo lepo za-nj. Ljubil je samoto. Bil je veren, oster in vendar ljubljen od onih, katere je podučeval in od tovarišev in drugih znanih. Vsega tega pričajo prelepi venci n. pr. Triglav, iz Celja i. dr. in častiti gospodje iz duhovskega in učiteljskega stanú, kateri so mu

zadnjo čast skazati blagovolili. Naj v miru počiva!

Od sv. Martina na Paki. (Romanje.) Kdor želi, pa le s pravim namenom, sloveče božje poti se vdeležiti, k tako imenovani Mariji pomočnici na Zaplati, naj bi prišli na sv. Roka dan, t. j. dne 16. avgusta, z bližnjih slovenskih krajev v Celje. Tam se bomo od 4—5. ure popoldan na kolodvoru zbirali, potem se bomo peljali z mešanim vlakom do Zidanega mosta, plačati je le 43 kr. V Ratečah bomo pri daritvi sv. maše, potlej bomo šli v procesiji k Mariji pomočnici na Zaplato, tje ni več, kakor 6 ur hoda. Prijazno povablja poštene romarje
Jurij Kos.

Raznoterosti.

(Popis cerkvene obleke.) V razstavi cerkvene obleke je bilo 20 mešnih oblačil, 10 alb, 15 roketov, 4 vela, 3 plaščeki za ciborije, 16 stol, 1 pluvijal; 2 dalmatiki; 84 purifikatorij, 60 lavabo prtičev, 24 korporalij, 24 malih korporalij, 46 humeralij, 20 pasnikov, 2 mešni knjigi, 4 altarni pulti, 9 roketov za strežnike, 12 sukunjic za strežnike, 8 altarnih blazink, 2 predgrinjali. — Pri tem je odbor ozir jemal boljše na dobroto blaga in tvarine, kakor na obilnost in množino oblačil. Naj bi se pa tudi oskrbele povsod pripravne omare, da bi se mešna obleka po dolgem polagala in hranila, tako bo dolgo lepa ostala.

(Družbi vednega češččenja) so poklonili Njih eksclenca, prevzvišeni knez in škof 15 fl., potem so podarile naslednje župnije: Sv. Lovrenc v Slov. gor. 10 fl., Sladka gora 3 fl. 40 kr., Žavec 20 fl. 86 kr., Gotovlje 8 fl., Vitanje 10 fl., Dobrna 6 fl., Podgorje 1 fl. 35 kr., sv. Martin v Rožni dolini 10 fl. 5 kr., Cirkovci 6 fl. 58 kr., sv. Lovrenc na dravskem polju 3 fl. 62 kr., Ptuj 14 fl. 79 kr., sv. Marko niže Ptuja 3 fl. 92 kr., sv. Anton v Slov. gor. 1 fl. 56 kr., Žitale 8 fl., Ljutomer 95 fl. 62 kr., Ponkva 12 fl., Slov. Bistrica 14 fl., sv. Venčeselj 4 fl., Teharje 5 fl., Kapela pri Brežicah 2 fl. 79 kr., Dobova 14 fl. 25 kr., sv. Jurij na Pesnici 5 fl. 60 kr.

(Nova knjiga.) Dr. Gregor Jožef Plohel, imeniten humanist in dobitnik slovenski, njegova domačija in rod v Ivanjkovcih z 8 slikami in z 2 rodoslovnica. 8° str. 154. Ob zlati meši Jožefa Simoniča izdal dr. Franc Simonič, skriptor vseučiliščne knjižnice na Dunaji. Ta krasna knjiga se dobiva pri izdajatelju iztis po 1 fl. 20 kr., po pošti 5 kr. več.

(Duh spremembe.) Č. g. J. Kapler, kaplan v Rušah, pride za provid. kaplana v Ribnico in č. g. J. Vidovič, kaplan v Marenbergu, za kaplana k Mali nedelji.